

POTARGNAĆ (12) *vb pf*

o oraz a jasne.

inf potargnąć (4). ◇ *fut* [2 sg potargniesz.] ◇ 3 sg potargnie (3). ◇ 3 pl potargną (1). ◇ *praet* [2 sg m -ś potargnął.] ◇ 3 sg m potargnął (2). ◇ *con* 3 sg m by potargnął (2). ◇ [part praet act potargnąwszy.]
Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVII w.

1. *Mocno przyciągnąć, szarpnąć* (10) : Ptafznik niegdy sieci rospiał/ Aby ktorego ptaká iął: Y siedział z dáleká pátrząc/ Rychłoliby čás potárgnąć. *BierEz* S3v.

potargnąć co (2): káz mu [koniowi] pięty potárgnąć/ niech mu podkowę ták przyładzi/ iż by miedzy ftrzałá mógl pálec podetknać. *SienLek* 177; [*Cresc* 1571 626]. Cf »sieci potargnąć«.

Zwrot: »do siebie potargnąć [co (żywotne)]« (1): vyrzał á ono dziecię z ptafzkiem igra/ nićią go zá nogę wwiązawłzy: co ptafzę wzlećieć chce/ to go pácholę do łiebie potárgnie *SkarŻyw* 338.

»sieci [ptasznicze] potargnąć« (1): [gołębie] Iż tám pńżenicę widzieli/ Ná onę sieć przylećieli. A gdy ták chćiwie zobáli/ A o sieci nic niedbáli: A w ten čás ie łowiec potárgnął *BierEz* S3v.

Przen [w tym: kogo (3)] (4) : O śmierci tys śidło bárzo groźne/ ktore vmiełz chytrze potárgnąć. *ArtKanc* S11.

potargnąć czym (1): Ktemu ielzcze [Luter] czuiąc (iáko chytry) iż ten iego fałż miał być kiedykolwiek odkryty/ [...] fkrzydłem iednym chorągwie Tureckiey/ grzbiet fwoy dla przygody zákrył: áby ták y powolne y zuchwále/ tym powrozkiem potárgnął/ iedne piłmem fałżywym á drugie zuchwáłftwem. *ReszPrz* 39.

a) *O Bogu: przyciągnąć do siebie, dać łaskę nawrócenia od grzechów* (1) : [kogo łam Bog potárgnie á ferce iego zgotuie/ ten vznawa. *GilPos* 260v.]

Zwrot: »ku sobie potargnąć« (1): gdziekolwiek Bog z łálki fwey ku łobie potárgnie kogo/ [...] á táki iuż kázdy (z ktoregoby kolwiek narodu był) nie tylko do zgromádzienia tego Ieruzálem/ y Syonu należeć będzie. Ale też tymże Ieruzálem y Syonem zołtánie. *CzechRozm* 120.

b) *Skłonić do czegoś* (1) : Gdy cię rozum potárgnie á będziełz chćiał łzperác w máiełtaćie bozkim y dochodzić trudnoći: nágotuy wiárę á mów: Gdy wierzę że to prawdá/ iuż y rozumiem. *SkarKaz* 277b.

a. *Pociągnąć za sobą; przen* [kogo, co] (2) :

Zwrot: »z sobą [na co] potargnąć« (1): ktore [samolówki] ná prołte y łzczyre ludzi [szatan] łtawia/ przez rozmáite łwe naczynia/ áby [...] łpráwiedliwość BOżá ktora łie przez Chriłtułá okazáła [...] z łerc ludzkich wymázał: á ták ich wiele z łobá ná zátráćenie potárgnął. *CzechRozm* 222v.

a) *Spowodować* (1) :

Zwrot: »za sobą potargnąć« (1): A iełli Ennius prawdę powiádał/ iż łtárémi obyczáymi Rzymłka rzecz łtoi/ nie omyłił fye y Cicero ná tym/ tułżąc/ że ten upadek łtarych obyczáiów miał zá łobá y rzeczpołpolitá potárgnąć *KochWr* 27.

2. *Poszarpać; przen: zniszczyć* [kogo] (1) : Drapiełtwá bezbożnych potárgną ie [detrahent eos]/ że niechcá czynić łádu. *Leop Prov* 21/7.

[*potargnąć czym*: włłákes ty łwoiá modlitwá potargnął woysko Afyryskie *FlawHist* 83v.]

3. *Złović w sieci ptasznicze* (1) : [gdy oni ptacy dżicy od domowych iáko od wabow zwabieni będą w nocy lataiácy á ná gumienko ono pádná potárgniełz [sieciami] ile chćełz. *Cresc* 1571 626.]

potargnąć co (żywotne) (1): Oracz ná roli [...] Sidł był w ieden čás nártáwiał: Ná ptaki ktorzy bywáli/ Zboże z roley wybieráli. A gdy żorawi wiele iął/ Iałtrżábá z nimi potárgnął *BierEz Kv*.

4. [*Podkopać; przen [komu co]:* et quasi adiunans suffodiet plantas tuas. {(potargniec nogi tvoie)}
Glosy III nr 17/31.]

Synonimy: 1. pociągnąć, szarpnąć.

Formacje współrdzenne cf TARGAĆ.

Cf POTARGNIENIE, POTARGNION

KW, ZCh